

Julkisten menojen hintaindeksi

2016, 3. vuosineljännes

Julkisten menojen hintaindeksi nousi kuntataloudessa ja valtiolla

Julkisten menojen hintaindeksi nousi valtiolla Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 0,3 prosenttia vuoden 2016 kolmannella vuosineljänneksellä vuotta aiempaan verrattuna. Kuntatalouden hintaindeksi nousi 0,7 ja kuntien peruspalvelujen hintaindeksi 0,8 prosenttia vastaavana aikana.

Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, 3. neljännes 2016

Indeksi (2005=100)	Pisteluku	Vuosimuutos-% 2014–2015	Vuosimuutos-% III/2015–III/2016 ¹⁾
Valtiontalous	125,5	0,4	0,3
Kuntatalous	127,8	0,2	0,7
– Kunnat	127,3	0,2	0,6
– Kuntayhtymät	129,6	0,5	0,9
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	130,4	0,6	0,8

1) Ennakollinen

Valtion menojen hintaindeksin nousu johtui pääasiassa siirtomenojen kasvusta. Indeksien nousua vastaavasti hillitsi sosiaalivakuutusmaksujen lasku. Kuntatalouden menojen hintaindeksin nousuun vaikutti etenkin kohonneet palkat ja palkkiot. Kuntatalouden hintaindeksin nousua hillitsi sosiaalivakuutusmaksujen ja rahoitusmenojen aleneminen.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2005=100.....	3
Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2005=100.....	3
Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2005=100.....	4
Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2005=100.....	4
Tietojen tarkentuminen.....	5
Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2015					2016 ¹⁾		
	2015	I	II	III	IV	I	II	III
0 Yhteensä pl. liikelaitokset	127,4	127,2	127,2	127,4	127,6	127,7	128,4	128,4
1 Käyttökustannukset	128,8	128,6	128,7	128,9	129,0	129,3	129,7	129,7
11 Henkilöstökustannukset	131,7	131,4	131,5	132,0	132,1	132,5	132,8	132,8
111 Palkat ja palkkiot	132,8	132,4	132,6	133,1	133,2	134,0	134,3	134,4
112 Sosiaalivakuutusmaksut	128,4	128,0	128,2	128,7	128,8	128,0	128,3	127,9
113 Maksetut eläkkeet	123,1	123,1	123,1	123,1	123,1	123,1	123,1	123,1
12 Tavaroiden ja palvelujen ostot	127,6	127,6	127,6	127,6	127,7	127,9	128,5	128,5
121 Aineet, tarvikkeet ja tavarat	122,8	124,0	123,2	122,0	122,0	121,9	122,6	122,4
122 Palvelujen ostot	128,5	128,3	128,4	128,6	128,8	129,0	129,6	129,6
13 Muut käyttökustannukset	126,1	125,8	126,0	126,2	126,3	126,5	127,0	127,1
14 Poistot ja arvonalentumiset	114,4	113,5	114,5	114,6	114,8	113,6	114,6	114,4
2 Investointimenot	139,9	138,7	139,0	132,1	149,6	140,3	149,5	149,5
3 Rahoitusmenot	37,0	40,8	35,4	39,1	32,6	32,3	37,7	35,2
4 Liikelaitokset	121,8	122,1	121,8	121,7	121,5	121,5	122,4	122,2
Yhteensä ml. liikelaitokset	126,9	126,8	126,7	126,9	127,1	127,2	127,8	127,8

1) ennakkollinen

Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2015					2016 ¹⁾		
	2015	I	II	III	IV	I	II	III
0 Yhteensä pl. liikelaitokset	127,4	127,2	127,2	127,4	127,6	127,7	128,4	128,4
11 Yleishallinto	128,0	128,0	127,9	128,0	128,0	128,3	128,9	129,0
12 Sosiaali- ja terveystoimi	129,0	128,8	128,9	129,2	129,3	129,7	130,2	130,3
121 Sosiaalitoimi	128,7	128,4	128,5	128,8	128,9	129,4	129,9	130,0
122 Terveystoimi	129,3	129,0	129,1	129,4	129,5	129,9	130,4	130,5
13 Opetus- ja kulttuuritoimi	126,8	126,6	126,6	127,0	127,1	126,7	127,1	126,9
131 Opetustoimi	127,1	126,9	127,0	127,3	127,4	126,8	127,2	127,0
132 Kulttuuritoimi	125,2	124,9	125,1	125,4	125,6	125,8	126,5	126,5
14 Muut palvelut	120,7	120,8	120,5	120,5	120,9	120,6	121,8	121,7
15 Liiketoiminta	122,5	122,6	122,4	122,2	122,9	122,4	123,7	123,6
4 Liikelaitokset	121,8	122,1	121,8	121,7	121,5	121,5	122,4	122,2
Yhteensä ml. liikelaitokset	126,9	126,8	126,7	126,9	127,1	127,2	127,8	127,8

1) ennakkollinen

Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2015					2016 ¹⁾		
	2015	I	II	III	IV	I	II	III
1 Kulutusmenot	129,5	129,0	129,3	129,6	130,0	129,4	129,8	129,9
11 Palkat ja muut henkilöstömenot	141,6	140,6	141,1	141,8	142,7	140,8	141,3	141,5
111 Palkat ja palkkiot	142,5	141,6	142,1	142,7	143,6	144,3	144,8	144,9
112 Sosiaalivakuutusmaksut	138,7	137,7	138,2	139,0	139,9	130,0	130,4	130,6
12 Maksetut eläkkeet	123,1	123,1	123,1	123,1	123,1	123,1	123,1	123,1
13 Tavarat ja palvelut	121,1	120,9	121,1	121,1	121,3	121,7	122,3	122,6
2 Siirtomenot	122,8	122,7	122,8	122,8	122,9	123,0	123,5	123,5
21 Siirtomenot kunnille ja kuntayhtymille	127,8	127,8	127,7	127,8	127,9	128,0	128,6	128,5
22 Siirtomenot elinkeinoelämälle	117,7	117,7	118,0	117,7	117,6	117,0	117,6	117,8
23 Siirtomenot kotitalouksille	116,4	116,3	116,4	116,4	116,4	116,6	116,8	116,8
24 Siirtomenot yleishyödyll. yhd.	129,0	128,6	128,8	129,1	129,4	129,1	129,6	129,4
25 Maksusuodet EU:lle	120,2	120,2	120,2	120,2	120,2	122,1	122,1	122,1
26 Siirtomenot ulkomaille	120,2	120,2	120,2	120,2	120,2	122,1	122,1	122,1
3 Reaalisijoitukset	128,5	128,5	129,5	128,5	127,5	126,1	126,3	127,2
4 Finanssisijoitukset	124,9	124,8	125,0	124,9	125,1	124,7	125,3	125,4
5 Muu menot	119,4	119,2	119,4	119,3	119,5	119,1	119,8	119,9
SSS YHTEENSÄ	125,0	124,8	125,0	125,1	125,2	125,0	125,4	125,5

1) ennakkollinen

Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2005=100

Vuosineljännes, pisteluku	2015					2016 ¹⁾		
	2015	I	II	III	IV	I	II	III
01 Yleinen hallinto	129,9	129,6	129,8	130,0	130,4	129,6	130,1	130,3
02 Ulkoasiainministeriö	125,0	124,9	124,9	125,0	125,1	126,4	126,5	126,6
03 Sisäministeriö	129,7	129,9	129,7	129,6	129,7	128,7	129,3	129,4
031 Poliisi	129,3	129,6	129,3	129,2	129,2	127,8	128,4	128,5
032 Rajavartiolaitos	126,8	127,1	126,8	126,6	126,6	126,9	127,4	127,5
033 Sisäasiainministeriö - muut	134,0	133,7	133,8	134,1	134,5	133,8	134,3	134,6
04 Puolustusministeriö	125,7	124,4	125,3	126,0	127,0	126,2	126,7	127,0
05 Valtiovarainministeriö	125,9	125,8	125,8	125,9	125,9	126,2	126,6	126,6
06 Opetusministeriö	125,7	125,4	125,6	125,8	125,9	125,4	125,9	125,8
061 Yliopistot, korkeakoulut	126,0	125,7	125,9	126,2	126,3	125,8	126,2	126,1
062 Opetusministeriö - muut	125,5	125,2	125,4	125,6	125,7	125,2	125,7	125,6
07 Maa- ja metsätalousministeriö	121,6	121,3	121,6	121,6	121,8	121,3	122,0	122,1
08 Liikenne- ja viestintäministeriö	133,6	133,6	134,3	133,6	133,0	132,1	132,6	133,2
09 Työ- ja elinkeinoministeriö	122,7	122,5	122,7	122,7	122,9	122,3	122,8	123,0
10 Sosiaali- ja terveysministeriö	116,9	116,8	116,9	116,9	116,9	117,1	117,3	117,3
11 Ympäristöministeriö	136,9	136,4	136,6	137,0	137,5	137,2	137,7	137,9
SSS YHTEENSÄ	125,0	124,8	125,0	125,1	125,2	125,0	125,4	125,5

1) ennakkollinen

Tietojen tarkentuminen

Tilaston tiedot ovat tarkentuneet alla olevan taulukon mukaisesti. Lisätietoja tietojen tarkentumisesta on laatuselosteen kohdassa 3. Tarkentuminen kuvaa uusimman ja ensimmäisen julkistuksen vuosimuutosprosenttien erotusta prosenttiyksiköissä. Ensimmäinen julkistus viittaa ajankohtaan, jolloin kyseisen tilastonehjännksen ennakkollinen tieto on ensimmäisen kerran julkaistu.

Julkisten menojen hintaindeksien vuosimuutosten tarkentuminen

Indeksi ja vuosineljännes		Vuosimuutos (%)		Tarkentuminen (%-yks)
		Julkistus 27.10.2016 (%)	1. Julkistus (%)	
Valtiontalous	I/2016	0,2	0,1	0,1
	II/2016	0,3	0,3	0,0
Kuntatalous	I/2016	0,3	0,4	-0,1
	II/2016	0,9	0,9	0,0
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	I/2016	0,7	0,7	0,0
	II/2016	1,0	0,9	0,1

Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto julkisten menojen hintaindeksin tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Julkisten menojen hintaindeksi sisältää pistelukuja valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehityksestä. Tilastoa käytetään hyväksi mm. valtion- ja kuntatalouden päätöksenteossa, kansantalouden tilinpidossa, erilaisissa sopimuksissa, tutkimuksissa ja muissa tilastoissa. Indeksien pistelukuja voidaan käyttää kiinteähintaisiin laskelmiin, kun arvioidaan ja vertaillaan julkisen talouden tulojen ja menojen volyymimuutoksia. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksiä (KUPHI) käytetään valtion kunnille maksamien valtiosuukien indeksitarkistuksessa (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29.12.2009/1704). Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi on muuten samanlainen kuin kuntatalouden indeksi, mutta se kattaa vain sosiaali-, terveys-, opetus- ja kulttuuritoimen eli kuntien peruspalvelut.

1.2 Tutkimuskohde ja tietolähteet

Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehitystä perusajankohtaan verrattuna. Valtiontalouden indeksin painorakenne on vuoden 2008 valtion tilinpäätöksen mukainen. Kuntatalouden indeksin painot ovat kaikkien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2008 tilinpäätösten summien mukaiset. Hintaseurannassa käytetään pääasiassa Tilastokeskuksen muita palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä.

1.3 Käsitteet

Indeksin keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

1.4 Luokitukset

Julkisten menojen hintaindeksi valtiontaloudelle lasketaan hallinnonaloittain ja menolajeittain ja vastaavasti kuntataloudelle indeksi lasketaan tehtäväalueittain ja menolajeittain. Kuntatalouden hintaindeksi jakaantuu kahteen erillisindeksiin, kuntiin ja kuntayhtymiin.

1.5 Lait ja asetukset, joihin tilaston laatiminen perustuu

Tilasto on kehitetty käyttäjäosapuolten tarpeesta ja sen tuotanto perustuu vapaaehtoisuuteen. Sidosryhmään on kuulunut asiantuntijoita Kuntaliitosta ja Valtionvarainministeriöstä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Julkisten menojen hintaindeksi on kiinteäpainoinen indeksi, joka lasketaan Laspeyresin hintaindeksin mukaisesti. Indeksien laskenta vaatii perusvuoden painorakenteen lisäksi valittujen hyödykkeiden neljännesvuosittaisen hintaseurannan.

Valtionhallinnon painorakenne on saatu vuoden 2008 valtion keskuskirjanpidon aineistosta eli valtion tilinpäätösaineistosta. Aineistossa menot on luokiteltavissa budjetin pääluokan, luvun ja momentin sekä liikekirjanpidon tilin ja tiliviraston mukaan. Valtion hankintamenoihin vuodelle 2008 on lisätty arvonlisävero.

Kuntatalouden indeksin painona ovat kaikkien kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2008 tilinpäätöstietojen mukainen menojen summa. Kuntatalouden hintaindeksissä tavaroiden ja palvelujen hintaan sisältyy arvonlisävero. Tehtäväluokittaisissa indekseissä ovat mukana sisäiset vuokrat. Kokonaisindeksissä sisäisiä vuokra ei ole mukana. Investoinneista ovat mukana vain maanostot.

Menolajien hintakehitystä seurataan Tilastokeskuksen tuottamilla palkka-, hinta- ja kustannusindekseillä. Valmiiden indeksien lisäksi kerätään hinta- ja tariffitietoja mm. sosiaalivakuutusmaksuista, työeläkeindekseistä ja koroista.

JMHI -järjestelmän laadintaa ja uudistamista on selvitetty seuraavissa muistioissa: TK, Julkisten menojen hintaindeksit 1977=100, Käyttäjäopas, Muistio No 94, 21.6.1984; TK, Katsauksia 1997/5, Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, Helsinki 1997; TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi

2000=100, lokakuu 2004 pdf. TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, kuntatalous, valtiontalous sekä kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (Kuphi).

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Indeksi kuvaa kattavasti julkisten menojen hintakehitystä. Tilastokeskuksen tuottamista palkka-, hinta- tai kustannusindekseistä on etsitty jokaiselle menolajille sitä luotettavasti kuvaavat indeksit. Monet indekseistä voivat olla epätarkkoja mittareita tietyillä aloilla, esimerkiksi investointikustannuksien mittaamisessa. Sen sijaan palkkaindeksien tiedot ovat varsin käyttökelpoisia. Näin saadaan hyvä kuva julkisten menojen kustannustasosta kunakin ajankohtana.

Julkisten menojen hintaindeksin laskemisessa käytetään pitkälti hyväksi Tilastokeskuksen tuottamia palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä. Eniten indeksisarjoja poimitaan ansiotasoindeksistä, joka julkaistaan ennakkollisena. Ansiotasoindeksin ennakkollisuuden vuoksi myös julkisten menojen hintaindeksi on ennakkollinen. Pisteluvut tarkentuvat vuoden mittaan siten, että lopulliset tiedot julkistetaan pääsääntöisesti seuraavan vuoden toisen vuosineljänneksen julkistamisen yhteydessä. Vuosimuutosten tarkentuminen aikavälillä 2009–2011 on ollut keskimäärin 0,1 prosenttiyksikköä niin valtiontalouden ja kuntatalouden hintaindeksien kuin peruspalvelujen hintaindeksinkin (KUPHI) kohdalla.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Indeksit lasketaan neljännesvuosittain. Ne julkaistaan ennakkollisina tilaston kotisivulla ansiotasoindeksin valmistuttua n. 7 viikkoa neljänneksen päätyttyä. Indeksit ovat ennakkollisia kunnes ansiotasoindeksin tiedot ovat lopullisia.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkisten menojen hintaindeksin pisteluvut julkaistaan Pdf -julkaisuna tilaston omilla kotisivuilla. Aikasarjatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen tilastotietojen itsepalvelujärjestelmässä (StatFin). Kaikki edellä mainitut palvelut ovat maksuttomia.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston kotisivuilla on laskettu joistakin pääryhmistä pitkän ajan indeksisarjoja vuodesta 1975 lähtien. Vanhojen indeksien pistelukuja on jatkettu (ketjutettu) aina uusimman julkisten menojen hintaindeksin muutoksia vastaavaksi.

7. Dokumentointi

Julkisten menojen hintaindekseihin liittyvää dokumentointia on saatavissa tilaston kotisivulta sekä indeksiä tuottavasta Tilastokeskuksen yksiköstä.

Lisätietoja

Petri Mäkinen 029 551 2955

Pentti Wanhatalo 029 551 2685

Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

kui.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-4505 (pdf)